

Слоневська І. Б.,*кандидат філософських наук,
доцент кафедри культурології та зарубіжної літератури
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії***Пірошенко С. Ю.,***кандидат філологічних наук,
доцент кафедри культурології та зарубіжної літератури
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії***Мартинюк Д. О.,***слухачка магістратури групи МФіл-51а
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії*

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРУ ОТФРІДА ПРОЙСЛЕРА “DIE KLEINE HEXE” У ДИСКУРСІ ПОРІВНЯЛЬНОЇ МІФОЛОГІЇ

Анотація. Авторками зазначається, що у структурі сучасного гуманітарного знання фольклористика належить до одного з найбільш інтерпретованих дискурсів, зумовленого посиленою увагою постмодерної та особливо пост-постмодерної гуманітаристики до проблем культурної ідентичності та тісно пов'язаної з цією проблемою сфери народної творчості, уявленості в мові.

У статті проаналізовано класичний німецький науковий дискурс (К. Барч, Л. Бехштайн, брати Якоб та Вільгельм Грімм, В. фон Гумбольдт, Г. Ф. Крейцер та його послідовники Й. Геррес, В. Шварц, брати Август і Фрідріх Шлегелі), який став основою для всіх подальших досліджень у перспективному напрямі фольклористики, міфопоетики, етнології, лінгвокультурології, етнолінгвістики тощо.

Методологічною засадою статті визначено фундаментальні ідеї німецьких лінгвістів щодо проблеми детермінованого зв'язку культури народу та його мови, зокрема національного характеру та усної народної творчості, задекларовані ще у XIX ст. (Г. Ф. Крейцер, Я. та В. Грімм, брати Шлегелі) та продовжені в XX–XXI ст. – у таких напрямках міждисциплінарних наукових розвідок, як лінгвокультурологія, етнопсихолінгвістика, соціолінгвістика тощо.

Підкреслено, що особливе значення серед фольклорних творів світу має казка, яку авторки розглядають як своєрідну матрицю, що транслює колективні уявлення в фундаментальні засади світосприйняття, котре домінує в тій чи іншій культурі та виявляється в усіх вагомих аспектах буття, зокрема в мові.

Саме в контексті ідей міфологічної школи розглянуто казку як особливий феномен, що нерозривно пов'язаний із праосновами національної культури (народна казка) та відображає суть своєї епохи, корелює з літературними течіями і напрямками, співвідноситься зі світоглядом письменника і культурою, репрезентантом якої є автор (літературна казка). Матеріалом дослідження обрано казку Отфріда Пройслера “Die kleine Hexe”.

Дослідниками доведено, що твір Пройслера корелює з провідними ідеями класичної німецької міфологічної школи та має безліч аллюзивних відсилок до германської міфології і відповідних ремінісценцій.

Ключові слова: фольклористика, порівняльно-міфологічна школа, народна казка, літературна казка, лінгвістичний аналіз тексту, елементи лінгвокультурологічного аналізу, різномірні мовні одиниці.

Постановка проблеми. Фольклористика постає перед нами науковою дисципліною, що вивчає культурну спадщину у найширшій інтерпретації цього поняття, з використанням різних методів та пам'ятаючи водночас про просторовий, соціально-історичний та лінгвістичний контекст культурних явищ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історично склалося так, що першість у вивченні фольклорно-міфологічної спадщини належить саме німецьким дослідникам, які ще з кінця XVIII століття започаткували традицію вивчення власної національної традиції, пов'язаної спершу з народними піснями (*Volkslieder*) та усними оповідями (*Erzählforschung*), але вже з 60-х та 70-х років XIX століття зорієнтованої на осмислення культурного потенціалу народної творчості, що відображає минуле та сьогодення нації. Німецький науковий дискурс, сформований у цей період (Людвіг Аурбахер, Карл Барч, Людвіг Бехштайн, брати Якоб та Вільгельм Грімм, Вільгельм фон Гумбольдт, Георг Фрідріх Крейцер та його послідовники Й. Геррес, В. Шварц, брати Август і Фрідріх Шлегелі) став основою для всіх подальших досліджень у перспективному напрямі фольклористики, міфопоетики, етнології, лінгвокультурології, етнолінгвістики тощо.

Зокрема, порівняльна міфологічна школа, в основі якої теорія братів Грімм, викликала значний науковий інтерес і протягом тривалого часу, особливо з 1850 по 1860 рр., вважалася у європейській науці провідною для гуманітаристики свого часу. Ідеї братів Грімм поширилися в багатьох європейських країнах: окрім Німеччини, де їх послідовниками стали А. Кун, В. Мангардт, Е. Шварц, порівняльна міфологічна школа стає популярною в Англії (Дж. Кокс, Ф. М. Мюллер,) Італії (А. де Губернатіс), Франції (М. Бреаль), Швейцарії (А. Пікте), Росії (О. М. Афанасьєв, О. Ф. Міллер, ранні роботи О. М. Пипіна та О. М. Веселовського, Ф. І. Булаєв).

Чи не провідну роль у світовій міфопоетичній творчості відіграє казка. У слов'янському науковому просторі казка була у фокусі наукових студій Н. М. Ведьорнікової, О. М. Веселовського, Р. М. Волкова, Н. Г. Єліної, Є. М. Мелегинського, В. Я. Проппа, Е. С. Томпсона. Серед українських дослідників вивчення казки у різні часи займалися Володимир Гнатюк, Михайло Грушевський, Лідія Дунаєвська, Михайло Драгоманов, Зоряна Лановик, Микола Костомаров, Леся Мушкетик, Іван Франко тощо.

Формування мети статті – кризь призму засадничих ідей німецької фольклористики, зокрема, порівняльної міфологічної школи, здійснити аналіз сучасної німецької казки, виокрепивши її лінгвокультурні особливості (на матеріалі казки Отфріда Пройслера “*Die kleine Hexe*”).

Виклад основного матеріалу. Європейці, зокрема німці, мають давню традицію вивчення власної національної спадщини. З кінця XVIII століття, коли почалося збирання фольклору, вони з усією старанністю і наполегливістю підійшли до цього завдання, записуючи різноманітні свої пісні, казки, легенди, звичаї, обряди, вірування та багато іншого.

До першої половини XIX ст. німецький фольклор розвивався в основному на основі збирання народних епічних та поетичних текстів, звичаїв, ритуалів, описів ремесел та традицій, фіксації предметів побуту. Тривалий період часу фольклористика охоплювала лише елементарне коло проблем, маючи пріоритетом фіксування та аналіз усної народної творчості, звичаїв, особливостей побуту переважно сільського населення. Історично склалося так, що предметом фольклористики в німецькомовному науковому дискурсі є традиційні форми німецького фольклору: народні пісні (*Volkslieder*) та усні оповіді (*Erzählforschung*). Проте з 60-х та 70-х років XIX століття європейський, а разом із ним і німецький фольклор переживає відродження, яке пов'язане з осмисленням культурного потенціалу народної творчості, що відображає минуле та сьогодення нації. Розглянемо діяльність, напрями та особливості провідних фольклористичних шкіл.

Міфологічна школа у першій половині XIX ст. народилася на хвилі європейського романтизму. В її концептуальну основу закладено ідеї естетики Фрідріха Вільгельма Шеллінга та “романтичної школи” братів Августа і Фрідріха Шлегелів, які розглядали міфологію як “природну релігію” та передумову розвитку мистецтва [1]. На першому етапі вагомою стала “теорія символів” німецького вченого Георга Фрідріха Крейцера, який ввів ідею щодо природного походження міфу та його розуміння як символу природних явищ – сонця, неба, миру, зміни пір року та інших.

Проте остаточно філософські засади міфологічної школи увиразнилися після того, як у 1835 році Я. Грімм видав знамениту “Німецьку міфологію”, ключовою тезою якої стала ідея, що фольклор втілює колективну несвідому душу [2]. Погляди на німецьку міфологію викладено на основі аналізу німецької народної творчості. Згідно з цією теорією, всі жанри усної словесності, зокрема казка, виникли з міфу. У своїй праці брати Грімм застосували принципи порівняльно-історичного мовознавства, і на цій основі шукали спільні ознаки в усній народній творчості багатьох народів. Як об'єкт вивчення Грімми вивчали лінгвістику, археологію, етнографію і на цій основі дійшов висновку, що існує тісний зв'язок між античною релігією, міфологією та її вираженням – поезією доісторичної людини. Основою для досліджень

міфологічно-порівняльних студій стала так звана “арійська теорія” Якоба Грімма, за переконанням якого, схожість сюжетів в усній народній творчості пояснюється наявністю спільного “праміфу”, спільною спадщиною від єдиного предка.

Таким чином, важливим кроком у концепції міфологічної школи стало виникнення напряму *порівняльної міфології*, засновниками якої були Вільгельм і Яків Грімми. Теорія братів Грімм викликала значний науковий інтерес, і протягом тривалого часу, особливо з 1850 по 1860 рр. у європейській науці провідною вважалася порівняльна міфологічна школа, чії послідовники аналізували усну народну творчість кризь призму давніх спільних релігійних вірувань та уявлень, а також шукали у творах різних жанрів відлуння праміфів. Саме твори Крейцера, братів Грімм та їх учнів утворили засади для формування міфологічної школи у фольклористиці [3].

Послідовники міфологічної школи (Й. Геррес, М. Мюллер, В. Шварц та ін.) переконані, що персонажів у міфології небагато; символіка мови у всіх народів і ідентифікація релігійно-міфічних уявлень, міфів і мов окремих народів виступають як варіанти уніфікованого міфу і варіації єдиної мови. У концепції прихильників цього напряму переважає точка зору, що дії та мотиви усної народної творчості ґрунтуються на стародавніх таємних релігійних символах, що сягають давніх часів і передаються з покоління в покоління служителями давніх культів [4].

Ідеї братів Грімм поширилися в багатьох європейських країнах: Німеччині, Англії, Італії, Франції, Швейцарії, Росії, Україні (О. М. Афанасьєв, Ф. І. Буслаєв, М. Бреаль, О. М. Веселовський, А. де Губернатис, Дж. Кокс, М. Костомаров, А. Кун, В. Мангардт, О. Ф. Міллер, Ф. М. Мюллер, А. Пікте, О. М. Пипін, О. Потєбня, Е. Шварц тощо).

Хоча в розвитку та трансформації міфологічної школи в Європі подекуди спостерігалися певні негативні риси (перебільшення значення природи та зв'язок фольклору з явищами навколишнього світу, переоцінка спільної спадщини від єдиного предка), проте ці пошуки та дослідження мали велике значення для інших фольклористичних студій. Завдяки діяльності їх представників активізувалося збирання спадщини, значно зріс науковий інтерес до давнього духовного життя народів, розширилися уявлення про міфологію, розвиток мови, філософських, морально-етичних, естетичних поглядів людей, їх життя та побут. У процесі становлення міфологічної школи засновано початок порівняльному аналізу фольклору, міфології та літератури різних народів, їх взаємозв'язку. Міфологічна школа заклала основу для всіх наступних міждисциплінарних досліджень у зазначеній науковій парадигмі.

Наступним етапом у розвитку світової науки про усну народну творчість стала *міграційна школа* (друга половина XIX століття). Її засновником у Європі був німецький вчений Т. Бенфей. Вивчаючи історію, життя та творчість народів Сходу, Т. Бенфей виявив, що подібні розповіді можна знайти в усній літературі народів незалежно від їхньої спорідненості [5].

Як альтернативу, Т. Бенфей відстоював теорію запозичення або “мандрів”, що була висунута на противагу арійській теорії. Суть цієї теорії полягала в тому, що сюжети, поширені серед багатьох народів, блукали в природі: прийшовши з Індії, вони “мандрували” в інші краї. Крім того, ці запозичення відбувалися не внаслідок доісторичної спорідненості народів, а через культурні та історичні зв'язки між ними. Власне теорія Т. Бенфея значно вплинула на подальший розвиток фольклористики

і отримала багато своїх послідовників, серед яких О. Веселовський, І. Вольте, М. Ландау, М. Мюллер, та інші [6].

Міфологія залишилася у фокусі наукової уваги і в ХХ століття. Міф у різних аспектах досліджують М. Еліаде, Е. Кассіер, Ф. Кессиді, Л. Леві-Брюль, К. Леві-Строс, С. Мелетинський, Ф. Ніцше, Д. Фрейзер, З. Фрейд, К.-Г. Юнг. Надзвичайного поширення набуває неоміфологічна (ритуально-міфологічна) школа (К. Г. Юнг, Дж. Дж. Фрейзер, Р. Сміт, згодом А. Б. Кук, Д. Гаррісон, Ф. М. Корнфорд та інші дослідники, які спиралися саме на теорію архетипів). Феномен міфопоетичного мислення в літературі досліджують Дж. Кемпбелл, Е. Фромм, Н. Фрай.

Культурні традиції народу та його аксіосфера знаходять чи не найяскравіше відображення в царині мови, зокрема у сфері народної творчості, однією з граней якої є народна казка. Проте не менш цікавим феноменом з точки зору лінгвокультурного аналізу є літературна казка – особливий феномен, пов'язаний із основами національної ідентичності, репрезентантом якої є автор. Відповідно, предметом аналізу в контексті ідей міфологічної школи є літературна казка Отфріда Пройслера “Die kleine Hexe”.

“Die kleine Hexe” – пригодницька казкова повість Отфріда Пройслера, яку написано у 1957 році. Письменник, цілком у дусі постмодерного деконструктивізму, руйнує багато сформованих раніше стереотипів (так, Баба Яга постає юною, доброю та справедливою відмочкою, яка порушує та міняє правила, прийняті в суспільстві відьм; у неї нетиповий будиночок та помічник; неочікувані наміри та вчинки тощо). Водночас, Отфрід Пройслер, цілком у дусі традиційного німецького фольклору, створює яскравий міфологічний контекст, співвіднесений з німецьким етнокультурним простором, відтворює у казці різноманітні традиції та звичаї німецького народу, підкреслюючи актуальність базових цінностей німецької аксіосистеми: старанність, працьовитість, наполегливість, чесність тощо.

Зазначимо, що казка Пройслера має безліч алюзивних відсилок до германської міфології та ремінісценцій і корелює з провідними ідеями німецької міфологічної школи, активуючи в пам'яті освіченого читача ідею міфології як “природної релігії” (Ф. В. Шеллінг та брати Август і Фрідріх Шлегелі).

Звернемося до аналізу різнорівневих мовних одиниць, застосованих автором у тексті, та алюзивних відсилок до особливостей німецької культури.

У творі помітне відлуння праміфів. Разом з чаклункою живе ворон, який вміє говорити: пряма алюзія на воронів з давньої германської міфології, що сиділи на плечах Одіна, літали по всьому Мідгарду й повідомляли богу Одіну про події. Один наділив воронів здатністю говорити, і відтоді в символіці германських народів є традиція зображення ворона як джерела прихованих знань. “Die kleine Hexe besaß einen Raben, der sprechen konnte. Das war der Rabe Abraxas. Er konnte nicht nur “Guten Morgen!” und “Guten Abend!” krächzen wie ein gewöhnlicher Rabe, der sprechen gelernt hat, sondern auch alles andere. Die kleine Hexe hielt große Stücke auf ihn, weil er ein ausnehmend weiser Rabe war, der ihr in allen Dingen die Meinung sagte und nie ein Blatt vor den Schnabel nahm” [7].

Як відомо, в одному з традиційних тлумачень нордичних міфів Вальпургієва ніч є символом смертного часу бога Одіна, який намагався пізнати таємницю рун.

Про цю подію мріє юна відьма, – Вальпургієва ніч (*die Walpurgisnacht*). В німецькій мові зустрічається й інша назва

“Hexenbrennen”. В давніх германських переказах знайдемо свідчення про свято зустрічі весни, з ритуальними іграшками на горі Блоксберг. Легенди та перекази про святкування Вальпургієвої ночі зустрічаються в чисельних фольклорних джерелах та в інших провідних творах німецьких авторів (казки братів Грімм, “Сон у Вальпургієву ніч” в трагедії Гете “Фауст”, “Подорожі по Гарцу” Г. Гейне, роман Г. Майрінка “Вальпургієва ніч”, “Чарівна гора” Т. Манна тощо).

Пройслер не пояснює читачам історію виникнення свята, актуалізуючи факт, традиційний для німецького фольклору: легендарний збір відьом на горі Блоксберг (*Auf den Blocksberg*). “...daß heute Walpurgisnacht ist. Heute treffen sich alle Hexen zum Tanz auf dem Blocksberg” [7]. Топонім “der Blocksberg” – не вигаданий: це давня назва гори Броккен в Гарці (в Федеративній землі Sachsen-Anhalt), її найвища точка. Назва “der Blocksberg” частотно уживана в німецькому фольклорі: поняттям “der Blocksberg” узагальнюють будь-які гірські масиви, де збираються відьми та нечиста сила.

У казці Отфрід Пройслер звертає увагу читачів на ще одне традиційне німецьке свято – *das Schützenfest* (Свято стрільців). Це традиційний фестиваль, ярмарок, у якому особливе місце у програмі займають змагання по стрільянню у мішені, – важлива подія для всіх представників німецькомовної культури, тому в тексті зустрічаються улюблені фольклорні символи: віл, орел тощо. “Hoch!” riefen alle Leute und reckten die Hälse. Denn alle wollten beim Königsschießen dabei sein und sehen, wer nun den Ochsen gewinnen würde. Am Ende der Festwiese stand eine hohe Stange. Daran war hoch droben ein hölzerner Adler befestigt, den sollten die Schützen herunterschießen” [7].

Отфрідом Пройслером згадується й знакова подія традиційного німецького календаря – Карнавал (*die Fastnacht*). Беручи свої витoki з середньовічних містерій, карнавали й досі залишаються в Німеччині улюбленими народними святами, найвідомішими вважаються карнавали Кельну та Карнавал культур світу в Берліні.

Однією з провідних тез міфологічної школи є утвердження культурного потенціалу народної творчості, що детермінує культурні традиції та аксіосферу. У цьому вимірі цікавою видається змістова особливість казки Пройслера: Баба Яга постає перед читачами зовсім не досвідченою відьмою, а дівчинкою, яка наполегливо вчиться “*Etwa sechs Stunden am Tage verbrachte die kleine Hexe damit, sich im Hexen zu üben. Das Hexen ist keine einfache Sache. Wer es im Hexen zu etwas bringen will, darf nicht faul sein. Er muß zuerst alle kleineren Hexenkunststücke lernen – und später die großen. Seite für Seite muß er das Hexenbuch durchstudieren, und keine einzige Aufgabe darf er dabei überspringen. Die kleine Hexe war erst auf Seite zweihundertdreizehn des Hexenbuchs*” [7].

Автор наголошує на тому, що старанність – основа в досягненні мети, ментальна особливість німецького народу, який традиційно вважається дуже працьовитим, з ідеальним порядком та чітким регламентом правил. Пройслер акцентує, що успіх у великих справах починається з маленьких ретельних самостійних кроків. “У всьому має бути порядок!” (“*Ordnung muß sein!*”) – говорять чаклунки, підтверджуючи знову ж таки ментальну прихильність німецької нації до порядку.

Безліч не нав'язливих, але дуже важливих моральних аспектів активуються доступним дитячим текстом, у якому винагороджуються старанність, працьовитість, упорядкова-

ність правил та норм і водночас готовність порушити їх, якщо мета того вартує. Дуже сучасними виглядають у казці акценти у ставленні до родини та власного вибору. Автор звертає увагу читача на динаміку сімейних цінностей, боротьбу добра зі злом, тему природи та захисту довкілля, що є характерною ознакою сучасного етичного німецького континууму.

Казка апелює до традиційних німецьких цінностей, але розглядає їх у новому соціокультурному контексті, що простежується і у змісті тексту, і в його мовних особливостях. У кожному розділі порушується певна актуальна проблема: автор звертає увагу читача на руйнацію стереотипів, збереження сімейних цінностей, тему природи та захисту довкілля, одвічну боротьбу добра зі злом. Висновок традиційний: добро перемагає зло, справедливість торжествує, а гарні вчинки – це цінність навіть для відьми.

Висновки. Отже, казку Отфріда Пройслера можна розглядати як мовнокультурний феномен з позицій культурної ідентичності самого автора та у контексті нової доби, адже сьгодні фольклористичні дослідження мають на меті аналіз культурних та соціальних змін, що знаходять своє відображення у всіх аспектах людської буттєвості. А ідентичність людини, зумовлена культурою, реалізується у різних системах взаємовідносин зі світом та має чітку кореляцію з міфологічно-фольклорним простором, увиразненим, зокрема у мові.

Аналіз казки як ядра культури крізь призму провідних ідей німецьких фольклористів засвідчує, що і народна, і літературна німецька казка представляє собою унікальний мовнокультурний феномен тексту, у якому відтворено стійку національну картину світу з мовними та ментальними знаками німецької культури.

Таким чином, літературна казка Отфріда Пройслера засвідчує невщухаючий інтерес європейського гуманітарного дискурсу до фольклору як своєрідної матриці, що детермінує становлення та розвиток культури і знаходить відображення в етномовній картині світу, виступаючи яскравими маркерами національної культури, засвідченими в тексті.

Література:

- Schmoll F. Die Fermessung der Kultur. Der Atlas der deutschen Volkskunde und die Deutsche Forschungsgemeinschaft 1928–1980. Stuttgart, 2009. 331 S. URL: <https://www.hsozkult.de/publicationreview/id/reb-13113> (дата звернення: 15.02.2022 р.).
- Jacob Grimm. Deutsche Mythologie (drei Bände). Berlin : Drei Lilien Verlag, 1992. 1586 S.
- Georg Friedrich Creuzer. Zur Geschichte der griechischen und römischen Literatur. Hamburg: Abhandlungen, 1854. 535 S. URL: https://books.google.de/books?id=qkYQAAAAIAAJ&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 15.02.2022 р.).
- Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. Київ : Либідь, 1998. 408 с.
- Theodor Benfey. Geschichte der Sprachwissenschaft und orientalischen Philologie in Deutschland seit dem Anfange des 19. Jahrhunderts mit einem Rückblick auf die früheren Zeiten. Leipzig: Weidmannsche Buchhandlung, 1867. 400 S. URL: <https://www.amazon.com/Geschichte-Sprachwissenschaft-orientalischen-Deutschland-Jahrhunderts/dp/B089SHP5G9> (дата звернення: 12.02.2022 р.).
- Theodor Benfey. Panchatantra. Fünf Bücher indischer Fabeln, Märchen und Erzählungen. Leipzig. 1859. 805 S. URL: <https://archive.org/details/pantschatantraf01benfuoft/page/viii/mode/2up> (дата звернення: 15.02.2022 р.).
- Otfried Preußler. Die Kleine Hexe. URL: <https://libcat.ru/knigi/detskaya-literatura/skazka/171459-otfried-preu-ler-die-kleine-hexe.html> (дата звернення: 20.01.2022 р.).

Slonevska I., Piroshenko S., Martyniuk D. Linguistic and cultural features of Otfried Preussler's work "Die kleine Hexe" in the discourse of comparative mythology

Summary. The authors note that in the structure of modern humanitarian knowledge, folkloristics belongs to one of the most interpreted discourses, due to the increased attention of postmodern and especially post-postmodern humanitarianism to the problems of cultural identity and the sphere of folk art, expressed in a language that is closely related to this problem.

The article analyzes the classical German scientific discourse (Karl Bartsch, Ludwig Bechstein, brothers Jakob and Wilhelm Grimm, Wilhelm von Humboldt, Georg Friedrich Creuzer and his followers Johann Joseph Görres, Ernst Schwarz, brothers August and Friedrich Schlegel), which became the basis for all further research in the promising field of folkloristics, mythopoetics, ethnology, linguoculturology, ethnolinguistics, etc.

Fundamental ideas of German linguists concerning the problem of the determined connection between the culture of the people and its language, in particular – the national character and oral folk art, declared in the XIX century (Georg Friedrich Creuzer and Jakob and Wilhelm Grimm, the Schlegel brothers) and continued in the XX–XXI centuries – in such areas of interdisciplinary scientific research as linguoculturology, ethnopsycholinguistics, sociolinguistics, etc. are defined as the methodological basis of the article.

It is emphasized that a fairy tale is of particular importance among the folklore works of the world, which the authors consider as a kind of matrix that translates collective ideas into the fundamental principles of worldview, which dominates in a particular culture and manifests itself in all significant aspects of being, in particular in language.

It is in the context of the ideas of the mythological school that the fairy tale is considered as a special phenomenon that is inextricably linked with the proto-foundations of national culture (folk tale) and reflects the essence of its era, correlates with literary trends and directions, and with the worldview of the writer and the culture represented by the author (literary fairy tale). Otfried Preussler's fairy tale "Die kleine Hexe" was chosen as the research material.

It is proved that Preussler's work correlates with the leading ideas of the classical German mythological school and has many allusive references to Germanic mythology and corresponding reminiscences.

Key words: folkloristics, comparative mythological school, migration school, cultural identity, literary fairy tale, elements of linguoculturological analysis, allusion, multilevel linguistic units.